

ความต้องการจำเป็นของการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

The Needs of Developing Model for Professional Learning Community to Enhance
Child- Centered Learning Management Competency for Schools under the Secondary
Educational Service Area Office in the Three Southern Border Provinces

ฟาติฮะห์ ปาทาน^{1*} และพิมพ์ปิณี สุวรรณโณ²
Fatihah Pathan^{1*} and Pimpavee Suwanno²

นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา¹

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา²

Master degree of Department of Educational Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University¹

Faculty of Education, Yala Rajabhat University²

*Corresponding author, e-mail: fatihah@ys.ac.th เบอร์โทรศัพท์: 093-547-3042

(Received: August 3, 2023; Revised: October 2, 2023; Accepted: October 5, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นของการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 316 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของทาร์ รอยามาเน่ ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ตามขนาดของสถานศึกษา แล้วสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากไม่คืนกลับ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม ทุกข้ออยู่ในช่วง 0.67-1.00 และผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเชื่อมั่นพบว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .81 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพที่เป็นจริงของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่คาดหวัง ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 2) ความต้องการจำเป็นของการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความต้องการจำเป็นทุกด้าน เรียงตามลำดับความ

ต้องการจำเป็นของ $PNI_{modified}$ ได้แก่ ด้านการสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อนพัฒนาวิชาชีพ ($PNI_{Modified} = 0.66$) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและร่วมมือร่วมพลัง ($PNI_{Modified} = 0.59$) ด้านภาวะผู้นำร่วมกัน ($PNI_{Modified} = 0.40$) ด้านโครงสร้างสนับสนุน ($PNI_{Modified} = 0.38$) และ ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน ($PNI_{Modified} = 0.37$)

คำสำคัญ : ความต้องการจำเป็น; ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ; สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

Abstract

The research aimed to study the current and desired states and the needs for professional learning community to enhance child-centered Learning management competency for school of the secondary educational service area office in the three southern Border provinces. The sample group was a total of 316 school administration and teachers under the secondary educational service and office in the three southern Border provinces. selected by using stratified random sampling and simple random sampling by sampling without replacement. Instruments included structured interviews a five-scale questionnaire, the question consistency index is between 0.67-1.00 and Reliability was 0.81. Data were analyzed using mean percentage standard deviation and $PNI_{modified}$. The results showed that;

1) the current state of professional learning community to enhancing learning management competency on child- centered Learning as a whole was at a moderate level and the desired states was at the highest level. and 2) the needs for the professional learning community to enhancing learning management competency on child- centered Learning there is a need for every aspect, according to the order of needs as follows. (1) Reflection for professional development ($PNI_{Modified} = 0.66$) (2) Coordinate Learning and Cooperation ($PNI_{Modified} = 0.59$) (3) Shared Leadership ($PNI_{Modified} = 0.40$) (4) Support structure and ($PNI_{Modified} = 0.38$) (5) Shared Vision and Value ($PNI_{Modified} = 0.37$)

Keyword: Needs assessment; Professional Learning Community; Competency of Child-centered learning

บทนำ

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตราที่ 22 ได้ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาจึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ จากการศึกษาพบว่าตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อาศัยปัจจัยหลายประการ ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้ และปัจจัยด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยองค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้นี้เป็นองค์ประกอบหลักที่แสดงถึงการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม และครูคือผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในกลไกนี้ สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2553) กำหนดสมรรถนะของครูไทยไว้ 2 ประเภท คือ สมรรถนะหลัก และสมรรถนะของการปฏิบัติงาน โดยสมรรถนะที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้มากที่สุด คือ 1)

สมรรถนะด้านวิธีสอนในชั้นเรียน 2) สมรรถนะด้านการบริหารจัดการในชั้นเรียน 3) สมรรถนะด้านการวัดผลระหว่างเรียน และ 4) สมรรถนะส่วนตนของครู และพวงเพ็ญ อินทรประวัตติ (2564) กล่าวว่าผลของสมรรถนะของครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะส่งผลต่อเนื่องไปยังการเรียนรู้ของผู้เรียนในหลากหลายประการ อาทิ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนรู้ ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนมีความมุ่งมั่น ตั้งใจมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนนั้นเพิ่มสูงขึ้นด้วย ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นหนึ่งสมรรถนะประจำสายงานที่ครูจะต้องปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริง

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นขอบข่ายงานด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญของการบริหารโรงเรียนตามที่พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุดเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (การจัดการเรียนการสอน) ให้สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พิมพันธ์ เตชะคุปต์ (2559) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยครูมีหน้าที่เป็นผู้เอื้ออำนวยความสะดวกในการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง เครื่องมือสำคัญที่จะนำไปสู่กระบวนการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ถูกกล่าวถึงมากและถือเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนรู้ภายในโรงเรียนในปัจจุบันคือ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community หรือ PLC) โดยการจัดให้มีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในระดับสถานศึกษานั้นจะช่วยให้ครูได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็น ตลอดจนสร้างองค์ความรู้จากสิ่งที่ได้จากการจัดการเรียนรู้ในแต่ละชั้นเรียนของครูแต่ละคน ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้จากกระบวนการอภิปราย สะท้อนความคิดตามหลักวิชาการของครูนั้น จะนำไปสู่ประสิทธิผล คือ ครูมีเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย สอดคล้องกับสภาพจริงและบริบทของผู้เรียน ทำให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยกระบวนการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างต่อเนื่อง

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การนำกระบวนการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) สามารถนำมาปรับใช้ในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาได้หลากหลายรูปแบบ เช่นการพัฒนาสมรรถนะของครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่คาดหวังของการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาสมรรถนะของครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ และส่งผลต่อเนื่องไปยังการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่สูงขึ้นไปด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 1,629 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ยะลา ปัตตานี นราธิวาส, 2565)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 316 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา แล้วสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากไม่คืนกลับ (Sampling without Replacement)

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะและองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จากงานวิจัยของ จุลลี ศรีชะโคตร (2557), พิชิต ขำดี (2562), สุภัทรา สภาพัตต์ (2562), เมธาสิทธิ์ ธีรรัตนศรีสกุล (2560), ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2560), อนุสรณ์ สุวรรณวงศ์ (2559), วรลักษณ์ ชูกำเนิด (2557), Senge (1990), Hord (1997), และ Hipp K. and Huffman J. (2003) สามารถสรุปองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 5 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน
- 2) ด้านภาวะผู้นำร่วมกัน
- 3) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและร่วมมือร่วมพลัง
- 4) ด้านการสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาวิชาชีพ
- 5) ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปและสภาพความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบตรวจรายการ (Check list) ได้แก่ ข้อคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน และสภาพความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 2 สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย ข้อคำถามการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 5 ด้าน คือ ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน ด้านภาวะผู้นำร่วมกัน ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและร่วมมือร่วมพลัง ด้านการสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อนพัฒนาวิชาชีพ ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน จำนวน 27 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถามมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดโครงสร้างและประเด็นข้อคำถาม โดยครอบคลุมกรอบแนวคิดและตัวแปรที่ต้องการวัด

2. กำหนดรูปแบบ และโครงสร้างของเนื้อหา โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตอบสนองคู่ (duel-response format) คือสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวัง ประกอบด้วย ข้อคำถามการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทั้ง 5 ด้าน ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 27 ข้อ ประกอบด้วย

1) ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน	จำนวน 6 ข้อคำถามย่อย
2) ด้านภาวะผู้นำร่วมกัน	จำนวน 6 ข้อคำถามย่อย
3) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและร่วมมือร่วมพลัง	จำนวน 5 ข้อคำถามย่อย
4) ด้านการสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาวิชาชีพ	จำนวน 5 ข้อคำถามย่อย
5) ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน	จำนวน 5 ข้อคำถามย่อย

3. นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่มีความรู้ด้านการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ผลดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามทุกข้ออยู่ในช่วง 0.67-1.00 ซึ่งสามารถนำมาใช้ได้ทุกข้อ

4. นำข้อคำถามที่ได้ ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) โดยวิธีการตรวจสอบความสอดคล้องภายใน (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเชื่อมั่น พบว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .81

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยทำหนังสือเรียนถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา และผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อขออนุญาต เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ซึ่งแบ่งออกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนในสังกัด สพม.ยะลา จำนวน 83 ฉบับ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนในสังกัด สพม.ปัตตานี จำนวน 98 ฉบับ และผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนในสังกัด สพม.นราธิวาส จำนวน 135 ฉบับ โดยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจ คัดเลือกความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม จำนวน 316 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดกระทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น หรือ Modified priority needs index (PNI_{Modified}) ซึ่งปรับปรุงโดยนงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (สุวิมล ว่องวานิช, 2550) มีสูตรเพื่อคำนวณดังนี้ $PNI_{\text{modified}} = (I-D)/D$ เมื่อ PNI_{modified} หมายถึง ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น I หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวัง D หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นของการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้ดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัย

การศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีผลการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 1 สภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นของการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (n=316)

ประเด็นพิจารณา	สภาพที่เป็นจริง (D)		สภาพที่คาดหวัง (I)		ความต้องการจำเป็น $(I-D)/D$	
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	PNI_{modified}	ลำดับ
1. ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน	3.41	0.34	4.63	0.36	0.37	(5)
1 ขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน	3.87	0.11	4.75	0.43	0.23	6
2 เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน	3.25	0.66	4.38	0.48	0.40	3

3	จัดทำกลยุทธ์สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพภายในโรงเรียนเน้นหลักการมีส่วนร่วม	3.50	0.25	4.43	0.50	0.27	5
4	จัดทำแผนงานการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน	3.10	0.39	4.63	0.48	0.49	2
5	วางระบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA	3.12	0.38	4.70	0.46	0.51	1
6	คณะครูได้มีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดวิสัยทัศน์สถานศึกษา เกี่ยวกับการเรียนการสอนในสถานศึกษาอย่างจริงจัง	3.62	0.23	4.87	0.33	0.34	4
2. ด้านภาวะผู้นำร่วมกัน		3.40	0.60	4.76	0.38	0.40	(3)
1	ส่งเสริมให้ครูทุกคนเกิดภาวะสนับสนุนและภาวะผู้นำร่วมกันในการพัฒนาวิชาชีพ	3.87	0.33	4.69	0.36	0.21	6
2	สร้างแรงบันดาลใจให้ครูทุกคนเกิดภาวะผู้นำในตนเองในการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	3.23	0.68	4.62	0.48	0.43	3
3	จัดตั้งครูแกนนำของทีมเพื่อเป็นผู้นำทำให้เกิดกระบวนการกระตุ้นส่งเสริมสมาชิกในทีมให้เกิดพลังและแก้ไขปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญร่วมกัน	3.24	0.67	4.65	0.48	0.43	2
4	ส่งเสริมให้ครูแกนนำมีบทบาทเป็นผู้นำทีม PLC ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.37	0.70	4.75	0.43	0.41	5
5	ครูแกนนำทีมต้องส่งเสริมสมาชิกในทีมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตนเองและวิชาชีพร่วมกัน	3.21	0.65	4.92	0.27	0.53	1
6	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูได้ใช้ภาวะผู้นำด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา	3.50	0.55	4.94	0.23	0.41	4

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นพิจารณา	สภาพที่เป็นจริง (D)		สภาพที่คาดหวัง (I)		ความต้องการ จำเป็น (I-D)/ D	
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	PNI _{modified}	ลำดับ
3. ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและร่วมมือร่วมพลัง	3.10	0.66	4.82	0.31	0.59	(2)
1 สร้างทีมงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพภายในโรงเรียนในระดับต่าง ๆ หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ	3.50	0.98	4.87	0.33	0.39	5
2 จัดตารางชั่วโมงให้ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาเข้าร่วมกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพภายในโรงเรียนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง	3.25	0.66	4.62	0.48	0.42	4
3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูพุดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อแก้ไขปัญหาผู้เรียนด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	2.74	0.51	4.75	0.43	0.73	2
4 ครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา มีการพุดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างสม่ำเสมอ	3.50	0.71	5.00	0.00	0.43	3
5 สถานศึกษามีการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างเป็นระบบ	2.49	0.34	4.87	0.33	0.95	1
4. ด้านการสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาวิชาชีพ	3.05	0.72	4.92	0.20	0.66	(1)
1 ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างสม่ำเสมอ	3.75	0.67	4.85	0.35	0.30	5
2 ผู้บริหารพบปะพุดคุย แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อแก้ไขปัญหาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	3.25	0.33	4.87	0.33	0.50	4
3 ครูภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการจัดการเรียนการสอนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ให้สูงขึ้น	3.12	0.78	5.00	0.00	0.60	3

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นพิจารณา	สภาพที่เป็นจริง (D)		สภาพที่คาดหวัง (I)		ความต้องการ จำเป็น (I-D)/ D	
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	PNI _{modified}	ลำดับ
4. ด้านการสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาวิชาชีพ	3.05	0.72	4.92	0.20	0.66	(1)
4 ส่งเสริมบรรยากาศที่เปิดเผย ใจกว้างใจซึ่งกันและกัน และเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เพื่อเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน	2.37	0.91	5.00	0.00	0.78	1
5 มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และนิเทศแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	2.75	0.89	4.87	0.33	0.77	2
5. ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน	3.50	0.52	4.82	0.37	0.38	(4)
1 สนับสนุนเครื่องมือการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน เช่น สื่อการจัดการเรียนรู้งานวิจัย	3.75	0.66	4.87	0.33	0.30	5
2 สร้างระบบสนับสนุนให้ครูมีการทำงานอย่างอิสระ และเก็บข้อมูลในระบบ ICT	3.50	0.50	4.88	0.33	0.39	3
3 จัดหางบประมาณสนับสนุนกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพภายในโรงเรียน	3.50	0.50	4.87	0.33	0.39	2
4 จัดสถานที่ให้เกิดปฏิสัมพันธ์กันง่าย เอื้อต่อการเข้ากลุ่มกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	3.25	0.43	4.75	0.43	0.39	1
5 จัดอบรมครูและบุคลากร เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	3.50	0.50	4.75	0.43	0.46	4

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นของการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า การศึกษาสภาพที่เป็นจริงของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้น

ผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.24, SD = 0.34) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สภาพการดำเนินงานที่เป็นจริง ด้านโครงสร้างสนับสนุน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.50, SD = 0.17) รองลงมาคือด้านภาวะผู้นำร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.40, SD = 0.25) และด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.14, SD = 0.34) ตามลำดับ และผลการศึกษาสภาพที่คาดหวังของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 3.24, SD = 0.35) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สภาพที่คาดหวัง ด้านการสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.92, SD = 0.57) รองลงมาคือ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและร่วมมือร่วมพลัง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.82, SD = 0.14) และ ด้านโครงสร้างสนับสนุน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.82, SD = 0.06) ตามลำดับ

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รายด้านพบว่า ด้านการสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาวิชาชีพ มีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเป็นอันดับแรก ($PNI_{Modified}$ = 0.66) อันดับที่สอง คือด้านการเรียนรู้ร่วมกันและร่วมมือร่วมพลัง ($PNI_{Modified}$ = 0.59) อันดับที่สามคือ ด้านภาวะผู้นำร่วมกัน ($PNI_{Modified}$ = 0.40) อันดับที่สี่ คือ ด้านโครงสร้างสนับสนุน ($PNI_{Modified}$ = 0.38) และอันดับที่ 5 คือ ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน ($PNI_{Modified}$ = 0.37)

เมื่อพิจารณารายข้อแต่ละด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน พบว่าความต้องการจำเป็นใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) วางระบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA ($PNI_{Modified}$ = 0.51) 2) จัดทำแผนงานการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน ($PNI_{Modified}$ = 0.49) และ 3) เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ($PNI_{Modified}$ = 0.40)

ด้านภาวะผู้นำร่วมกัน พบว่าความต้องการจำเป็นใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูแกนนำทีมต้องส่งเสริมสมาชิกในทีมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตนเองและวิชาชีพร่วมกัน ($PNI_{Modified}$ = 0.53) 2) จัดตั้งครูแกนนำของทีมเพื่อเป็นผู้นำทำให้เกิดกระบวนการกระตุ้นส่งเสริมสมาชิกในทีมให้เกิดพลังและแก้ไขปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญร่วมกัน ($PNI_{Modified}$ = 0.43) และ 3) สร้างแรงบันดาลใจให้ครูทุกคนเกิดภาวะผู้นำในตนเองในการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($PNI_{Modified}$ = 0.43)

ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและร่วมมือร่วมพลัง พบว่าความต้องการจำเป็นใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) สถานศึกษามีการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างเป็นระบบ ($PNI_{Modified}$ = 0.95) 2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อแก้ไขปัญหาผู้เรียนด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($PNI_{Modified}$ = 0.73) และ 3) ครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างสม่ำเสมอ ($PNI_{Modified}$ = 0.43)

ด้านการสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาวิชาชีพ พบว่าความต้องการจำเป็นใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ส่งเสริมบรรยากาศที่เปิดเผย ใจกว้างซึ่งกันและกัน และเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เพื่อเป้าหมายในการพัฒนา

ผู้เรียน ($PNI_{Modified} = 0.78$) 2) มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และนิเทศแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($PNI_{Modified} = 0.77$) และ 3) ครูภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการจัดการเรียนการสอนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ให้สูงขึ้น ($PNI_{Modified} = 0.60$)

ด้านโครงสร้างสนับสนุน พบว่าความต้องการจำเป็นใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) จัดสถานที่ให้เกิดปฏิสัมพันธ์กันง่าย เอื้อต่อการเข้ากลุ่มกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($PNI_{Modified} = 0.46$) 2) จัดหางบประมาณสนับสนุนกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพภายในโรงเรียน ($PNI_{Modified} = 0.39$) และ 3) สร้างระบบสนับสนุนให้ครูมีทำงานอย่างอิสระ และเก็บข้อมูลในระบบ ICT ($PNI_{Modified} = 0.39$)

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำประเด็นตามลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มาอภิปรายผลดังนี้

ด้านการสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาวิชาชีพ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาวิชาชีพ มีความต้องการจำเป็นในลำดับที่ 1 ทั้งนี้เพราะการส่งเสริมบรรยากาศที่เปิดเผย ไว้วางใจซึ่งกันและกัน และเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เพื่อเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน เป็นขั้นตอนสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จะได้ร่วมกันสะท้อนผลการปฏิบัติงานที่สำเร็จและที่ต้องแก้ไขร่วมกันต่อการพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับปณฺฐ กิจรุ่งเรือง (2561) กล่าวว่า การสะท้อนผลเป็นวิธีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถของครูได้เป็นอย่างดี และเป็นกิจกรรมที่ขาดไม่ได้ในการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครู ช่วยให้ผู้คิดสะท้อนรู้และเข้าใจว่า ยุทธวิธีแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองแบบใดที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและร่วมมือร่วมพลัง ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าด้านการเรียนรู้ร่วมกันและร่วมมือร่วมพลัง มีความต้องการจำเป็นในลำดับที่ 2 ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้ร่วมกันและร่วมมือร่วมพลัง ไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดการเก็บข้อมูลสารสนเทศร่วมกัน การร่วมมือระหว่างผู้บริหารและครู เป็นขั้นตอนที่สามารถส่งเสริมการทำงานเป็นทีมที่จะสามารถนำพาวงค์บรรลุมเป้าหมายตามภารกิจที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของรัตพิรพัฒน์ ทะมานนท์ (2561) กล่าวว่า การจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศนั้น จะต้องตรงกับปัญหาหรือความต้องการของผู้ใช้ มีความถูกต้องแม่นยำ ครบถ้วน กะทัดรัด และทันต่อเวลาใช้งาน เพื่อการบริการข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนไปสู่กลุ่มเป้าหมายให้รับรู้เรื่องการบริหาร สำหรับการปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น และสอดคล้องกับฉัตรชนก แสงขาว (2553) การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมกลุ่มย่อย เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้มีส่วนร่วมกันอย่างแท้จริงในการร่วมกันคิด การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการช่วยเหลือกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน โดยสมาชิกในกลุ่มจะต้องมีความรับผิดชอบทั้งภาระกิจของตนเองให้ประสบความสำเร็จร่วมกัน

ด้านภาวะผู้นำร่วมกัน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าด้านภาวะผู้นำร่วมกันมีความต้องการจำเป็นอยู่ในลำดับที่ 3 ทั้งนี้เพราะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมากมาย ทำให้ภารกิจที่ต้องบริหารจัดการและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโรงเรียนให้เหมาะสมกับยุคนี้เต็มไปด้วยความสลับซับซ้อนเพิ่มเป็นทวีคูณตามไปด้วย จนเกินกำลังความสามารถของผู้นำเพียงคนเดียวที่จะรับมือได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการกระจายภาวะผู้นำในการดำเนินการกิจ

ของสถานศึกษา ให้ประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับนิสาลักษณ์ จันทอร่าม และกาญจน์ เรืองมนตรี (2561) ได้กล่าวว่า ครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ครูในฐานะเป็นผู้ปฏิบัติงาน ด้านการจัดการเรียนรู้ และมีหน้าที่ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับสถานศึกษา ครูจึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนาตนเองหรือได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมทั้งด้านความรู้ ด้านพฤติกรรมและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการจัดการเรียนรู้ จะต้องมีความรู้ด้านภาวะผู้นำด้านการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีภาวะผู้นำในตนเอง เพื่อที่จะได้ฝึกฝนเป็นครูแกนนำทีมในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน มีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนกันเป็นครูแกนนำทีมในกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ได้

ด้านโครงสร้างสนับสนุน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าด้านโครงสร้างสนับสนุนมีความต้องการจำเป็นอยู่ในลำดับที่ 4 ทั้งนี้เพราะโครงสร้างสนับสนุน ทั้งด้านการบริหารจัดการ การเอื้ออำนวยความสะดวก การจัดสรรงบประมาณ เป็นโครงสร้างพื้นฐานในการขับเคลื่อนภารกิจต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kenoyer (2000) ซึ่งพบว่า ผู้บริหารควรจัดสรรด้านเวลา สิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งทรัพยากร และโอกาสในการสร้างความสัมพันธ์ของครูเพื่อกระตุ้นให้ครูเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษาที่เป็นข้อจำกัดด้านโครงสร้างสนับสนุนเพื่อส่งเสริมให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาอย่างแท้จริง เช่น การจัดสรรเวลาหรือชั่วโมงสำหรับการปฏิบัติการ PLC ของคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นต้น การจัดหาพื้นที่ ๆ สะดวกต่อการพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีเครื่องอำนวยความสะดวกทางด้านเทคโนโลยี เป็นต้น

ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน มีความต้องการจำเป็นในลำดับที่ 5 ทั้งนี้เพราะการกำหนดวิสัยทัศน์และสร้างค่านิยมในการปฏิบัติงานร่วมกัน จะทำให้ทั้งผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาภายในสถานศึกษา ทราบถึงเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริภพ บุญยืน (2560) แนวทางการในการแก้ไขปัญหาการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการพัฒนาวิชาชีพ 2) ด้านวิสัยทัศน์ร่วม 3) ด้านการทำงานร่วม และ 4) ด้านโครงสร้างสนับสนุน

สรุปผลการวิจัย

ความต้องการจำเป็นของการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความต้องการจำเป็นทุกด้าน โดยสภาพที่เป็นจริงมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่คาดหวังมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. สถานศึกษาควรให้ความสำคัญและตระหนักถึงความจำเป็นในการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
2. สถานศึกษาควรพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริม

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไปทดลองใช้ในสถานศึกษาในรูปแบบของการกำกับติดตาม เป็นรายกลุ่มสาระการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาประสิทธิภาพที่เกิดขึ้นสำหรับโรงเรียนที่ได้นำแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไปใช้
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้โรงเรียนที่ได้นำแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้า และพัสดุภัณฑ์.
- ฉัตรชนก แสงขาว. (2553). *ผลการเรียนรู้แบบTribe ที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อิตินันดา สิงห์แก้ว. (2562). *การพัฒนากระบวนการช่วยเหลือนักเรียนโดยวงจร PDCA : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดป่าตึง ห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- นิสาลักษณ์ จันทรอร่าม และ กาญจน์ เรืองมนตรี (2561). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการ ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ ร้อยเอ็ด*, 12(1), 184-193.
- พวงเพ็ญ อินทรประวัตติ. (2564). สมรรถนะครู 4 ด้านที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมากที่สุด. *วารสารวิชาการ ศึกษาศาสตร์*, 22(1), 180-195.
- พิชิต ขำดี และต้องลักษณะ บุญธรรม. (2562). *แนวทางการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับ โรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์. (2559). *การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรณทิภาภรณ์ อภิปริญา (2561). *สภาพและปัญหาของการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเขต 2 กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์และการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง. (2561). กลยุทธ์การยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครู. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 11(3), 1906 – 3431.
- รัตพิรพัฒน์ ทะมานนท์. (2561). *ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา*. ปริญญาโท พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. (2565). *ทำเนียบบุคลากร*. สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ : สพม.ยะลา. ปัตตานี นราธิวาส.

- สิริภพ บุญยืน. (2560). *แนวทางแก้ไขการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Kenoyer, F.E. (2012). *Case study of Professional Learning Community Characteristics in an Egyptian Private School*. Doctor's Dissertation. College of Education, Columbia International University.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed.). New York: Harper & Row.

